

сильна держава починається саме зі школи, в якій панує безпека, розвиток та захист дітей, де завжди простягнуть руку підтримки та навчать бути гідним громадянином своєї країни.

#### **Список використаних джерел**

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
3. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.
4. Конвенція про права дитини: Міжнародний документ від 20.11.1989 р. ООН. URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_021#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text).
5. Відповіді МОН та МВС на запитання щодо Служби освітньої безпеки. URL : <https://nus.org.ua/2025/03/06/vidpovidi-mon-ta-mvs-na-zapytannya-shhodo-sluzhby-osvitnoyi-bezpeky/>

**Тетяна БОРИСЕНКО**

ад'юнкт кафедри

кримінального права та кримінології

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

### **ПРАВО ДИТИНИ НА ОТРИМАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ**

Відповідно до статті 1 Закону України «Про охорону дитинства», дитина – це особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно із законом, що застосовується до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше [1].

Через свій вік діти є найбільш уразливою категорією населення, тим паче в умовах воєнного стану.

Кожна дитина в Україні внаслідок воєнної агресії Російської Федерації проти нашої країни зазнала порушень своїх основних прав, які закріплені в Конституції України, Конвенції ООН про права дитини та міжнародних договорах, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (право на життя та безпеку, на охорону здоров'я, на відпочинок, на захист від усіх форм насильства, на достатній життєвий рівень, на освіту). І на жаль, цей список можна продовжувати.

Коли порушуються права дітей, то не лише держава повинна стояти на захисті їх прав, а й кожен повнолітній громадянин України має відстоювати інтереси неповнолітніх осіб, бо вони – майбутнє нашої країни.

В умовах сьогодення сім'ї з дітьми вимушені покидати свої домівки та переїжджати в більш безпечну місцевість. І зазвичай вони покидають все своє нажите роками майно, тому потребують житла, одягу, продуктів

харчування, ліків тощо.

Добре, що знаходяться небайдужі люди, які приходять в цей час на допомогу.

Не менш важливим в таких ситуаціях є надання гуманітарної допомоги, яка надходить в Україну з різних куточків світу. Така допомога, зокрема, надається для підтримки внутрішньо переміщених осіб та задоволення їх життєво важливих потреб. Проте така допомога не завжди використовується за цільовим призначенням і може не дістатися тому, хто її потребує. Чимало випадків, коли гуманітарна допомога, в тому числі та, яка призначалася для дітей, неналежним чином зберігалася, в результаті чого псувалася, закінчувався термін придатності, розкрадалася чи продавалася.

Так, прострочену гуманітарну допомогу привезли в Одеську обласну дитячу клінічну лікарню представники благодійного фонду «Шляхетна справа».

Гуманітарна допомога у вигляді шприців, вітамінів, памперсів, тестів на коронавірус і антисептиків виявилася з вичерпаним терміном придатності. Причому більшість – ще у 2021-2022 роках [2].

А ось вже інший випадок. 28 листопада 10 автобусів, наповнених понад 10 тоннами гуманітарної допомоги (продукти харчування, миючі та гігієнічні засоби, велосипеди, шини, санки, корм для тварин, уживані речі, павербанки, обігрівачі, автокрісла, ковдри, ноутбуки), а також мобільним стоматологічним кабінетом, вирушили з Риги до Чернігова. Цю допомогу збирали рижани для дітей України.

Та при розподілі, замість дитячих садочків і шкіл м. Чернігова, для яких рижани збирали речі, цю гуманітарну допомогу розподілили між одержувачами, серед яких відсутнє міське управління освіти.

Крім того, в додатку до рішення виконавчого комітету Чернігівської міської ради № 823 від 19.12.2023 (перелік майна, отриманого як гуманітарну допомогу від фонду Ziedot.lv) згадуються лише продукти харчування, миючі та гігієнічні засоби, велосипед, шини, санки, корм для тварин та уживані речі. Проте нічого – про павербанки, обігрівачі, автокрісла, ковдри, ноутбуки чи подарований стоматологічний кабінет [3].

Все це може свідчити про те, що частину із переданої гуманітарної допомоги використали не за цільовим призначенням. Від цього постраждали діти, які не отримали цю допомогу.

Щодо продажу гуманітарної допомоги, то наведемо приклад з судової практики. Так, 20.08.2022 року, супроводжуючи гуманітарний вантаж, особа здійснювала продаж гуманітарної допомоги, в переліку якої, зокрема, були предмети, призначені для дітей (дитяча суха молочна суміш Alpas, 800 г – 180 банок, одяг вживаний для дітей – 20 коробок на загальну суму 532952, 00 грн). Дана особа здійснила продаж товарів гуманітарної допомоги на загальну суму 1026 грн та була викрита працівниками правоохоронних органів.

Вироком Коропського районного суду Чернігівської області від 08.11.2022 у справі № 735/423/22 вказану особу було визнано винною у

вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 201-2 КК України, і призначено покарання із застосуванням ст. 69 КК України у виді штрафу в розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 34000 (тридцять чотири тисячі) гривень 00 копійок без позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю та без конфіскації майна [4].

І це далеко не всі випадки, коли через дії осіб, які хочуть нажитися на чужому горі, гуманітарна допомога не потрапляє до дітей, яким вона життєво необхідна.

Законодавством України передбачена відповідальність за продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги або використання благодійних пожертв, безоплатної допомоги або укладання інших правочинів щодо розпорядження таким майном, з метою отримання прибутку, вчинені у значному розмірі (ст. 201-2 КК України «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги») [5].

Однак на сьогодні відсутня адміністративна відповідальність за незаконне використання гуманітарної допомоги, що негативно впливає на кваліфікацію дій осіб, які причетні до порушення умов зберігання такої допомоги, її псування, продажу, якщо такі дії не підпадають під ознаки кримінальних правопорушень.

#### **Список використаних джерел**

1. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.
2. Скандал із гуманітаркою в дитячій обласній лікарні. URL : <https://dumskaya.net/news/skandal-s-gumanitarkoy-v-oblolnitce-fond-oprover/ua/>
3. Дерибанили як могли. У Чернігові розікрали гуманітарку? Час Чернігівський. URL : <https://cntime.cn/ua/deribanili-yark-mogli-u-chernigovi-roikrali-gumani-article>.
4. Вирок Коропського районного суду Чернігівської області від 08.11.2022 р. у справі № 735/423/22. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107216259>.
5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3920>.